တီးဒားးလၢပှၤသးနံဉ်တဘျုးနံဉ်အဂီၢ်-တၢ်ဂ့ၢ်နိၢ်နိၢ်အလံာ်ကဘျုံးလၢမိၢ်ပၢ်ဒီးပှၤကွၢ်ထွဲတၢ်တဖဉ်အဂီၢ်

ပှၤသးနံဉ်တဘျုးနံဉ်အဂီၢ်တီးတဖဉ်စံးတၢ်နၣ်မ့ၢ်မနုးလဲဉ်.

သးနံဉ်တဘျုးနံဉ်တီးဒားးတဖဉ်ပဉ်ဃုာ်ကိုဖိ လၢတီးပတီၢ်အါန့ၢ်တခါတဖဉ်လီး. တီးဒားး သ့ဉ်တဖဉ်အံးကပဉ်ဃုာ်ကိုဖိ လၢလံာ်ညီဉ် သိဉ်ဒိဉ်အပတီၢ်တခါမ့တမ့ၢ်လၢလံာ်ညီဉ် သိဉ်ဒိဉ်အပတီၢ်တဘျုးခါအပူးနၣ်လီး.

NSW လံာ်ညီဉ်သိဉ်ဒိဉ်နၣ်ဘဉ်တၢ်ရဲဉ်ကျဲး အီးဒ်အပတီၢ်အိဉ်လၢလာ်တဖဉ်အသိးနၣ် လီး.

အပတီၢ်လၢအဆိ 1: တီးဖိသဉ်

အပတီၢ် 1: 1 တီး ဒီး 2 တီး

အပတီၢ် 2: 3 တီး ဒီး 4 တီး

အပတီၢ် 3: 5 တီး ဒီး 6 တီး

ကိုဖိတဖဉ်မးလိန့ၢ်တၢ်လၢလံာ်ညီဉ်သိဉ်ဒိဉ်အပတီၢ်လၢအဘဉ် ထွဲဒီးအဝဲသ့ဉ်, သးနံဉ်တဘျုးခါမ့တမ့ၢ်သးနံဉ်တခါအတီးနၣ်လီး. အဒိနၣ်, 2 တီးကိုဖိလၢ 1/2 အတီး, မးလိဝဲဒဉ် 2 တီး (အပတီၢ် 1) အလံာ်ညီဉ်သိဉ်ဒိဉ်, ဒ် 4 တီးကိုဖိလၢ 4/5/6 အတီးလၢအမးလိတၢ်လၢ 4 တီး(အပတီၢ် 2) အလံာ်ညီဉ်သိဉ် ဒိဉ်နၣ်လီး.

ဘဉ်မနုးအဃိယဖိအကိုအိဉ်ဒီးသးနံဉ်တဘျုးခါအဂီၢ်အတီးတဖဉ် လဲဉ်.

သးနံဉ်တဘျုးခါတီးဒားးတဖဉ်နၣ်ညီနုၢ်အိဉ်ဝဲဒဉ်လၢအီးစတြ့ လဃါကိုတဖဉ်အပူးဒီးဘဉ်တၢ်မးကဲထိဉ်အီးမ့ၢ်လၢ-

- **တၢ်ဆဲးလီးမံးအကွၢ်အဂီးတဖဉ်** - နံဉ်အကရူၢ်အနီၢ်ဂံၢ်ဆီတလဲအသးတနံဉ်ဘဉ်တနံဉ်လီး. သးနံဉ်တဘျုးခါအတီးတဖဉ်မးစၢးကိုဖိတဖဉ်လၢ ကမးကဲထိဉ်တီးဒားးအနီၢ်ဂံၢ်နိၢ်ဒွးအတၢ်ထိဉ်ဃူးနၣ်လီး.
- **တၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့အတၢ်ဘဉ်ဘျုးဘဉ်ဖြဉ်တဖဉ်** - ကွဲတဖဉ်ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကသူဝဲဒဉ်တီးဒားးသ့ဉ်တဖဉ်အံးအကွၢ်အဂီးမ့ၢ်လၢတၢ်မးလိမးဒိးဒီးပှၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ဘဉ်ဘျုး ဘဉ်ဖြဉ်တဖဉ်လၢအဝဲသ့ဉ်ဟ့ဉ်ဝဲဒဉ်သ့နၣ်လီး.
- **ကိုအဆံးတဖဉ်** - သးနံဉ်တဘျုးခါအတီးတဖဉ်နၣ် ညီနုၢ်အိဉ်ဝဲဒဉ်လၢကိုအဆံးဒီးအိဉ်လၢခိတဖဉ်,တၢ်လီၢ်ဖဲအဝဲသ့ဉ်မးစၢးမးကဲထိဉ်တီးဒားးအလၢအပှဲးတဖဉ်နၣ် လီး.

CC BY

မ့ၢ်ကိုဖိတဖၣ်တၢ်ဟ်လီၤအီၤလၢသးနံၣ်တဘျုးခါတီၤဒၢးတခါအပူၤ ဒ်လဲၣ်.

ကိုခိၣ်ဒီးသရၣ်သရၣ်မုၣ်တဖၣ်ဆၢတဲာ်လီၤတၢ်ဟ်လီၤန့ၢ်ကိုဖိလၢတီၤဒၢး အပူၤခီဖျိတၢ်ဆိကမိၣ်ဃုာ်-

- ကိုဖိတၢ်မၤလိမၤဒိးဒီးတၢ်ပၣ်ဃုာ်မၤတၢ်လၢတၢ်မၤလိအပူၤ.
- ကိုဖိအတၢ်အိၣ်ဃါဃုာ်အသးလၢကိုအပူၤ.
- တၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်,တၢ်သးစဲဒီးတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်အတၢ် ထိၣ်ဃူတခါ.
- ပှၤဂ့ၢ်ဝိအတၢ်အိၣ်မုာ်ဆိးပၢၤဒီးတံၤသကိး.
- တၢ်တုၤထိၣ်ထိၣ်ဘးလၢတၢ်သိၣ်လိဘၣ်ထွဲဒီးလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်.
- တၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့အတၢ်ကရၢကရိဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲလၢတီၤဒၢး တဖၣ်အပူၤ.

တၢ်ဟ်လီၤန့ၢ်တီၤနၣ်ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလၢကိုဖိအတၢ်ဘၣ်ဘျုးလၢကဆီၣ်ထွဲတၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်နၣ်လီၤ. တၢ်ဟ်လီၤအီၤလၢသးနံၣ်တဘျုးခါ အတီၤ အခီပညိ**တမ့ၢ်**ဝဲဒၣ်လၢကိုဖိအံၤလူၤအလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ် တၢ်မၤလိတန့ၢ်မ့တမ့ၢ်နှ့ၢ်အါတလၢအယိနၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်.

သးနံၣ်တဘျုးခါတၢ်မၤလိနၣ်အလီၤက်ဒ်လဲၣ်.

သရၣ်သရၣ်မုၣ်တဖၣ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မၤလိမၤဒိးခီဖျိတၢ်သူ NSW အလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်ဒီးမၤဘၣ်လိာ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလိလၢကတုၤ ထိၣ်ကိုဖိအတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်အံၤတၢ်ကိးအီၤလၢ **တၢ်မၤလီၤဆိန့ၢ်တၢ် (differentiation)** ဒီးကဲထိၣ်အသးလၢ တီၤဒၢးခဲလာ်အပူၤမ့ၢ်လၢကိုဖိတဖၣ်မၤလိန့ၢ်တၢ်လၢအယူာ်တဒ်သိးလိာ်အသးအပူၤလီၤ.

လၢသးနံၣ်တဘျုးခါအတီၤဒၢးတခါအပူၤ, သရၣ်သရၣ်မုၣ်တဖၣ် သူဝဲဒၣ်ကျိၤကွာ်တဘျုးခါလၢကဆီၣ်ထွဲကိုဖိလၢကကုာ်ထိၣ်ပသိထိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလိအပူၤလီၤ. တၢ်အံၤပၣ်ဃုာ်-

- တၢ်သိၣ်လိတီၤဒိတတီၤတပူၤဃီလၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတနီၤအဂီၢ် လီၤ
- မၤသကိးတၢ်လၢကရူၢ်အဆံးလၢတၢ်မၤလိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လီၤလီၤဆီဆီ
- တၢ်မၤလီၤဆီတၢ်မၤလိမၤဒိးလၢကဟ့ၣ်တၢ်တၤတၢ်ဒီးတၢ်ဆီၣ်ထွဲ
- မၤဘၣ်လိာ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်, ဂံၢ်ထံးတဖၣ်မ့တမ့ၢ်ကျိၤကျဲ လၢကိုဖိဟ်ဖျါထိၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလိနၣ်လီၤ.

တၢ်စံးဆၢဝဲဒၣ်နတၢ်သံကွၢ်တဖၣ်နၣ်လီၤ

မ့ၢ်ယဖိအံၤသရၣ်ကကနၣ်မၤန့ၢ်အီၤအတၢ်စ့ၤလီၤဧါ

တီၤဒၢးအက့ၢ်အဂီၤတဆၢတဲာ်မ့ၢ်ကိုဖိကန့ၢ်ဘၣ်သရၣ်အတၢ်ကနၣ်မၤ နှ့ၢ်အီၤအတၢ်ထဲလဲၣ်နှၣ်ဘၣ်. သရၣ်သရၣ်မုၣ်ရဲၣ်ကျဲၤလီၤတၢ်မၤလိ တဖၣ်သ့ၣ်ညါကိုဖိအတၢ်မၤလိ နှ့ၢ်တၢ်အပတီၢ်လၢတဒ်သိးလိာ်အသး, ဒ်သိးဒၣ်ဒီးသးနံၣ်တခါအယိအတီၤဒၢးတဖၣ်အသိးနၣ်လီၤ.

မ့ၢ်ယဖိအံၤကမၤကဒါက့ၤတၢ်မၤလၢအဝဲသ့ၣ်မၤတ့ၢ်လံဝဲဒၣ်တဖၣ်နၣ်ဧါ.

သရၣ်သရၣ်မုၣ်တဖၣ်ကွၢ်ဟုၣ်ကိုဖိအတၢ်ကုာ်ထိၣ်ပသိထိၣ်ဒီးရဲၣ်ကျဲၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလိဆူညါနၣ်လီၤ. ကိုဖိတဖၣ်ကမၤလိတၢ်ဆူညါလၢအဝဲသ့ၣ်အလံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဒီးကဘၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲအီၤလၢကကုာ်ထိၣ်ပသိထိၣ်လၢတၢ်မၤလိအသိအဂီၢ်လီၤ.

CC BY

မှ်ယဖိကထံဉ်ဘဉ်အတံၤသကိးတဖဉ်ဧါ.

ကိုတဖဉ်ဆိကမိဉ်ဃုာ်တံၤသကိးဖဲမၤကဲထိဉ်တီၤဒၢးတဖဉ်အခါလီၤ. ကိုဖိတဖဉ်ကသ့ရ့လိာ်အသးမၤတၢ်ဒီးအတံၤသကိးတဖဉ်ဖဲတၢ်အိဉ်ဘုံးတစိၢ်တလီၢ်တဖဉ်အခါဒီးကိုဒီတဖျၢဉ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖဉ်အခါ လီၤ.

မှ်သးနံဉ်တဘျူးခါအတီၤမၤဘဉ်ဒိကျိၤကျဲလၢယဖိမၤလိန့်တၢ်ဧါ.

သရ့ဉ်သရ့ဉ်မုဉ်တဖဉ်သူတၢ်သိဉ်လိဖျိဖျိဖျါဖျါဒီးမၤဘဉ်လိာ်တၢ်နဉ်လိလၢအဒိးသန့ၤထိဉ်လၢကိုဖိအတၢ်မၤလိမၤဒိးအပူၤ, တၢ်သမံသမိး မၤကွၢ်, တၢ်ဂံၢ်ဆူဉ်ဒီးတၢ်လိဉ်ဘဉ်တဖဉ်လီၤ. တၢ်အံၤကဲထိဉ်အသးလၢတီၤဒၢးကိးခါဒဲးအပူၤလီၤ.

မှ်ယဖိကအိဉ်ဒီးခွဲးယာ်တဖဉ်လၢကမၤဂ့ၤထိဉ်အသးမ့တမ့ၢ်တၢ်တၤ တၢ်လၢအဘဉ်လိာ်ဖိးဒ့နှ့ဧါ.

NSW ကမျၢ်အကိုတဖဉ်ဆီဉ်ထွဲကိုဖိလၢအအိဉ်ဒီးကံၢ်ထိလၢကတုၤ ထိဉ်ဆူညါမ့တမ့ၢ်အိဉ်ဒီးတၤလဉ်လီၤဆိတဖဉ်လၢတၢ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သ့အဖိလစံဉ်ဘဉ်ထွဲဒီးကံၢ်စိထိဒီးတၤလဉ်အိဉ်အဖိလာ်အသိးလီၤ. သရ့ဉ်တဖဉ်ကွၢ်ကိုဖိအတၢ်ဂံၢ်ဆူဉ်တဖဉ်ဒီးကျဲၤလီၤတၢ်မၤဆူဉ်ထိဉ် လၢအဖိးမံမ့တမ့ၢ်တၢ်သုးထိထိဉ်လၢကဘဉ်လိာ်ဖိးဒ့နှ့ဉ်လီၤ. တၢ်အံၤကဲထိဉ်အသးလၢတီၤဒၢးကိးခါဒဲးအပူၤလီၤ. တၢ်ဟာ်လီၤ လၢသးနံဉ်တဘျူးခါအတီၤန့ဉ်တဟ်ပနီဉ်ခွဲးယာ်သ့ဉ်တဖဉ်နှ့ဉ်ဘဉ်.

မှ်ကိုဖိလၢအက့ကွဲဉ်တဖဉ်တၢ်ဆိဉ်ထွဲအီၤလၢသး နံဉ်တဘျူးခါအတီၤဒၢးတဖဉ်အပူၤဒ်လဲဉ်.

ကိုဖိလၢအက့ကွဲဉ်နှ့ဉ်ဘဉ်တၢ်ဆိဉ်ထွဲအီၤလၢလၢ ပှဲၤပှဲၤလၢတၢ် ကပဉ်ဃုာ်လၢတၢ်မၤလိမၤဒိးတၢ်လၢ တီၤဒၢးကိးတီၤဒဲး, ပဉ်ဃုာ်သးနံဉ်တဘျူးခါအတီၤ တဖဉ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢကျိၤမိၢ်ပှၢ် မ့တမ့ၢ်တီၤဒၢးတၢ်ဆိဉ် ထွဲအီၤအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤနှ့ဉ်လီၤ. သရ့ဉ်သရ့ဉ်မုဉ်တဖဉ်ကသ့ဉ်ညါဘဉ်ကိုဖိတဂၤစုာ် စုာ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူဉ်တဖဉ်, တၢ်လိဉ်ဘဉ်တဖဉ်ဒီးဖိတၢဉ်တဖဉ်ဒီးသူတၢ်သိဉ်လိနဲဉ်ယုၤလၢအလီၤဆိလိာ်အသး,တၢ်မၤဘဉ်လိာ်ဖိးဒ့ လၢအဂ့ၢ်အခၢးဘဉ်ဒီး, ဖဲတၢ်လိဉ်ဘဉ်မ့ၢ်အိဉ်, တၢ်မၤလိမၤဒိးတၢ် လၢတၢ်မၤကဲထိဉ်အီၤလၢနိၢ်တဂၤ စုာ်စုာ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်ဆိဉ်ထွဲအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤလၢကမၤစၢၤ အဝဲသ့ဉ်တုၤထိဉ်ထိဉ်ဘးနှ့ဉ်လီၤ. တၢ်ဆၢတာ်သ့ဉ်တဖဉ်အံၤဘဉ်တၢ်မၤအီၤတပူၤဃီဒီးကို ဖိတဖဉ်ဖဲအမ့ၢ်ဖိးမံအခါဒီးဃုာ်ဒီးမိၢ်ပၢ်, ပှၤကွၢ်ထွဲကဟုကယာ်တၢ်တဖဉ်ဒီးကိုအပှၤမၤတၢ်ဖိလၢအဘဉ်ထွဲ တဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ. တၢ်ဟာ်လီၤအီၤလၢသးနံဉ်တဘျူးခါအတီၤန့ဉ်တဆိတလဲ ကိုဖိအနိၢ်တဂၤစုာ်စုာ်တၢ်ဆိဉ်ထွဲအတၢ်ရဲဉ်တၢ်ကျဲၤတဖဉ်ဘဉ်.

တၢ်ဃုသ့ဉ်ညါမၤလိစံးတၢ်မနုၤလဲဉ်.

ပတီၢ်ထိတၢ်သိဉ်လိနဲဉ်ယုၤမ့ၢ်တၢ်အခိဉ်သ့ဉ်တ ခါလၢကိုအပူၤတၢ်လုၢ်ဘၢတၢ်လၢကိုဖိအတၢ် မၤလိမၤဒိးအပူၤ, အိဉ်ဒီးတၢ်ဒိဘဉ်မၤဟူးလၢ အဒိဉ်နှ့်တီၤဒၢးအတၢ်အဒိဉ်အဆံး, အကွၢ်အဂီၤမ့တမ့ၢ်ဂံၢ်ထံးအဂၤတဖဉ်နှ့ဉ်လီၤ. တၢ်ဃုသ့ဉ်ညါမၤလိနဲဉ်ဖျါဝဲဒဉ်လၢကိုဖိတဖဉ်လၢ အအိဉ်လၢသးနံဉ်တဘျူးခါအတီၤတဖဉ်တုၤထိဉ်ဘး တၢ်ကူဉ်သ့ကူဉ်ဘဉ်အစၢအတၢ်တုၤထိဉ်ဘးတမံၤ ဃီဒ်ကိုဖိလၢအအိဉ်လၢ တီၤတတီၤဃီအ ပူၤတဖဉ်အသိးဖဲတၢ်မ့ၢ်သိဉ်လိအီၤပှဲၤတၢ်ရဲဉ်ကျဲၤ ဟ်ဂ့ၤဂ့ၤဒီးကိုဖိတဖဉ်ဒိးန့်ဘဉ်တၢ်ဆိဉ်ထွဲလၢ အဖိးမံတဖဉ်အခါနှ့ဉ်လီၤ. သးနံဉ်တဘျူးခါအတီၤ တဖဉ်ဆိဉ်ထွဲကိုဖိလၢကဒိဉ်ထိဉ်ဒီးတၢ်မၤသကိးတၢ်, တၢ်ဒိသူဉ်ဒိသးဒီးတၢ်ရ့လိာ်မုာ်လိာ်လၢအဂ့ၤဒီးတၢ် သ့တၢ်ဘဉ်တဖဉ်စ့ၢ်ကီးနှ့ဉ်လီၤ.

လိတဲစိပှၤကတိၤကျိးထံတၢ်အတၢ်မၤစၢၤ

ဖဲနမ့ၢ်အဲဉ်ဒိးအါထိဉ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအခါ,ဝံသး စူၤကိးဘဉ်ကိုခိဉ်တကွၢ်. ဖဲနမ့ၢ်လိဉ်ဘဉ်ပှၤက တိၤကျိးထံတၢ်တဂၤလၢကမၤစၢၤနၤဒီးနတၢ်သံ ကွၢ်သံဒိးနှ့ဉ်, ဝံသးစူၤကိးဘဉ်လီတဲစိပှၤက တိၤကျိးထံတၢ်အတၢ်မၤစၢၤအတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ 131 450 ဒီးဃ့နှ့်ပှၤကတိၤကျိးထံတၢ်တဂၤလၢနကျိဉ် တကွၢ်. တဲဘဉ်ပှၤတူၢ်လိာ်လီတဲစိတၢ်ကိးဒီးလီ တဲစိနိၢ်ဂံၢ်လၢနအဲဉ်ဒိးကိးအီၤဒီးပှၤတူၢ်လိာ်လီ တဲစိတၢ်ကိးကကိးန့်နၤပှၤကတိၤကျိးထံတၢ်တ ဂၤလၢလီတဲစိအလိၤလၢကမၤစၢၤနၤဒီးတၢ်တဲ သကိးနှ့ဉ်လီၤ. တၢ်မၤစၢၤတခါအံၤအဂီၢ်တၢ်တ ဃ့နၤအပှ့ၤဘဉ်.